

Ա Մ Ս Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 8.

ՀՐԶԱՆ ՄԻԱՄԵԱՅ

1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1866

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՆԴԷՍ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱՆՈՒԱՆ

ԱՄԵՆԱՊԱՏՈՒՄ Տ. Տ. ԵՍԱՅԵԱՅ Գ.

ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺԻՆ ԵՐՈՒՍԱԶԵՄԻ

ՅՈՒՆԻՍ 7 ին երկրորդ տարեդարձը կատարեց Ս. Աթոռս տօնախմբութեան Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հօր՝ յաւուր յիշատակի Լսայեայ մարգարէին։ Առաւօտուն հանդիսաւոր պատարագ մատուցելու ընթացքին Սրբազան Պատրիարքը խօսքերով ատենաբանութիւն մի ըրաւ քառորդի մի չափ, որոյ թէ եւ ոչ զօրութիւնը, գոնէ անոր իմաստը հոս բացատրեմք համառօտ։

Սումնարանին դասէն մէկ մէկ ճառ կարդացին, զորոնք քիչ մի ետքը մէջ պիտի բերեմք։ Ճառերը լրանալէն յետոյ Սրբազան Պատրիարքը ազդու խօսքերով ատենաբանութիւն մի ըրաւ քառորդի մի չափ, որոյ թէ եւ ոչ զօրութիւնը, գոնէ անոր իմաստը հոս բացատրեմք համառօտ։

«Սարգս իւր փառասիրութեան ախտէն մղեալ՝ երբ պարծենալու ըլլայ, նախ իւր ծնած քաղաքը մէջ կը բերէ, անոր հնութիւնը, մեծութիւնը, աթոռանիստ կամ թաքաւորանիստ ըլլալը կ'ուզէ իրեն անձին

փառք և պարծանք համարել: Եթէ սոյն պարծանքս իրօք մարդոյս անձնական արժանաւորութեանը կը նը պատէ, իրաւամբ պիտի կարենամք մեք եւս պարծիլ Երուսաղէմաւ, որ ուրիշ շատ հոյակապ և զարմանակերտ մայրաքաղաքաց վերայ ունի իւրեան յատկացեալ անուններ, այն է սուրբ եւ աստուածային կոչումները՝ որով աշխարհիս մէջ եղական և աստուածեղէն կրկին օրինաց խանձարուր կը համարի: Սեք որ սոյն Քրիստոսական քաղաքի բնակիչ կը կոչվիմք, յորում ծնաքս ըստ հոգւոյ և ըստ օմման սուրբ Հոգւոյն, կրնամք արդեօք և իրաւունք ունիմք պարծենալու: Այո, պարծանք կը համարի մեզ սուրբ քաղաքս, եթէ մեր կոչմանը հաւատարիմ մնամք, և տէրունական սուրբ Խաչը, զոր Առաքեալը միակ պարծանք կը համարէր իւր անձին, մեր ուսը բառնալով՝ ճշմարտութեան շաւղին վերայ քալելու ըլլամք, և Զանամք Հոյաստանեաց սուր եկեղեցւոյս և բովանդակ ազգիս և Ս. Եթովոյս պայծառութեանը համար անխնայ վաստակել: Եւ ինչով կ'ըլլայ պայծառութիւնը, արդեօք լուսաւոր կանթեղներով, ոսկեթել պատմութեաններով, և զարդարուն կարասիներով, բազմախորտիկ սեղաններով, քաւ լիցի. գիտեմ որ դուք ալ ինձի հետ մէկտեղ և ոչ մէկը իրբեւսահման պայծառութեան կ'ընդունիք: Եւ քիչ մի յետոյ պիտի ըսեմ իմ կարծիքս, հիմակ ուրիշ մէկ տեւութեան կ'ուզեմ դարձնել ձեր ուշը: Երուսաղէմ ի բնէ անտի ինչպէս նոր՝ նոյնպէս և հին օրինաց ժամանակ լուսաւորութեան վառարան եղած էր. Սիօն օրինատու էր և Երուսաղէմ աւանդարան աստուածեղէն բանից և վարդապետութեան: Նոյն

պէս և Քրիստոս տէրն մեր հոս հաստատեց իւր աստուածախօսութեան լսարանը. հոս դաստիարակեց կրթեց զիւր աշակերտները, և առաքեց զանոնք ի սփիւռս տիեզերաց. ասկէ ծաւալեց ճշմարիտ լոյսը, որով ձկնորսաց ու ռամիկ ժողովրդոց միտքը լուսաւորեցաւ, սրանքինն բարոյապէս կրթեցաւ, վարքերինն ու բարբերինն նոր ու Լուստարանին կաղապարովն կերպաւորեցաւ: Արդ՝ մեր ազգը ունի արդեօք իրաւունք պահանջել մեզմէ սոյն ճշմարիտ լուսաւորութե գոնէ մէկ կայծը ընդունելու: Այո, կարի իրաւապէս. և այս կայծը ինչով կրնամք հաղորդել անոնց, ուսման միջոցաւ, այն է հաստատուն և բարեկարգ դպրոցներով: Հաւաստիկ ինքնին բացատրեցաւ իմ կարծիքս ալ ի մասին պայծառութեան:

«Եւ ճշմարիտ պայծառութիւնը, որով միայն կրնայ պարծիլ Ս. Եթովոս երեք բանի վերայ կայացուցած եմ, նախ՝ յառանգաւորաց դպրոցի, երկրորդ՝ Թանգարանի, երրորդ՝ Տպարանի. Դպրոցը արդիւնքներ պատրաստելով՝ կու տայ յաւանդ Թանգարանին, և Թանգարանը ի ժամանակի իւրում զանոնք կը յանձնէ Տպարանին, և Տպարանը ի լոյս ընծայելով կը մատակարարէ այն արդիւնքները ի վայելումն ազգին և ի պատիւ սուրբ Եթովոյ: Այս երեք հաստատութիւնները դահակալութեանս օրէն ի վեր, և կը համարձակիմ ըսել՝ արեւղայութեանս ժամանակէն ի վեր իմ մտաց դիւսաւոր առարկայ եղած են, և բոլոր Զանքս գրեթէ ասոնց վերայ ամփոփուած է: Փրկիչն մեր Յիսուս Քրիստոս, որոյ յանձնած եմ զիս և բոլոր ձեռնարկութիւններս, ինքը պիտի աջողէ և պսակէ զանոնք. աստուածային օգնութեանը վերայ դրած

ակնկալութեանս պտուղը սկսած եմ
արդէն ընդունել. յառանգաւորաց
դպրոցիս աջողութիւնը Մատուծոյ ու
ղորմութեամբը ապահովուած է, ազ
գային մեծանուն բարերար մի իբրեւ
Սեկենաս (1) հանդիսացեալ իւր աջը
կու տայ ինձ և իմ քայլերս կը զօրա
ցընէ, ուրիշ բարերարներ եւս իւր
հետը ձգելով իւր բարի օրինակով:

« Ինչպէս ասկէ առաջ մեր նախ
կին դպրոցը, նոյնպէս և հիմայ յառ
անգաւորաց դպրոցս յառաջանալու
վերայ է. ես ինձ փառք և պատիւ և
պարծանք կը համարիմ անոնց արդ
իւնքները: Աշակերտի մի իւր ուսման
ընթացից մէջ թափած մէկ կաթիլ
քրտիկքը ինձ համար երկնային ցօղ
է՝ ազխոութենէ երաշտացեալ երկ
րի վերայ իջած: Սուրբ Աթուոյս
սանուց ամեն առթիւ խօսեցած ճա
ռերը և անոնց պարունակութիւնը՝
որ անշուշտ իրենց ներքին զգացմանց
վկայութիւնն է, իմ սիրտս յուսով
կը լեցընեն՝ թէ իմ Սիաբանութեանս
ջանքերն ու աշխատութիւնները աջ
ողութեամբ պիտի պսակին և իրենց
նպատակին հասնին: Անաղան աւ
գիծներու մէջ խօսեցած եմ, թէ
յառաջ քայլեմք. ետ մնացողին բա
ժինն է տգիտութիւն ու նախատինք,
Լս պիտի քշեմ վարեմ յառաջագի
մութեան կառքս դէպ ի լուսաւո
րութեան ասպարէզը. չպիտի նայիմ
ճանապարհին դժուարութիւնները,
իմ աչքիս տմեն սար ու ձոր լայնար
ձակ դաշտ են. թէ պէտեւ անոնց մէ
ջէն՝ զորոնք իմ հետս բռնի կը քաշեմ
կը տանիմ, կառքին սաստիկ ցնցու
մէն գահավէժ ինկնելու ըլլան եւ
կամ զիրենք կամու ետ թողուն, ես
գարձեալ պիտի քշեմ մինչեւ որ հաս

նիմ այն նպատակին՝ ուր տեղ քա
ղաքականացեալ ազգերը հասած են,
ուր տեղ որ Քրիստոսական կրօնքն ու
ճշմարիտ լուսաւորութիւնը կը յաղ
թանակեն: Այս է, ինչպէս կը յու
սամ, իմ օրհնեալ Ազգիս փափաքն
ալ, և յոյս ունիմ գարձեալ որ չպի
տի զլանայ հայթայթել ամեն միջոց
և օգնութիւն, որպէս զի Սիաբա
նութիւնս՝ որ արդէն տրամադրուած
է նկարագրած ճամբուս մէջ մտնե
լու, անխափան յառաջագիմէ ի նմին՝
ի պարծանս Ս. Աթուոյս և յուրա
խօթի սրտի բարեւէր Ազգայնոցս:

Սոյն հոգեւոր հանդէսէս ետքը,
թէ առաւօտուն եւ թէ երեկոյին
մարմնաւոր սեղաններ եւս պատրաս
տուեցան քան զսովորականէն աւելի
ճոխութեամբ: Երեկոյեան սեղանին
հրաւիրուած էին նաեւ քաղաքացի
հայ ժողովրդոց գլխաւորները, քանի
մի ուխտաւորք և Եթովպացի քանի
մի ազգայինք: Սեղանատուը ըստ
բաւականին զարգարուած էր կան
թեղօք եւայլն, կերակուրները թէ եւ
չափաւոր՝ բայց ընտիր. ամեն ինչ
կրօնական պարկեշտութեամբ և հո
գեւոր ուրախութեամբ խառնած:
Եւսակը որ կը մատուցակէր մերթ
ընդ մերթ, ամենուն սրտին մէջ տա
րօրինակ ցնծութիւն մի կ'ազգէր, և
իւրաքանչիւր բազմականք և սեղա
նակիցք Ազգին պայծառութեանը և
կենդանութեանը համար բաց ի հրա
պարակաւ ըրած օրհնութիւններէն,
ընէկայն իրենց սրտին մէջ և սկօրհ
նէին, որոյ շնորհաց պտուղն էր զօր
կը վայելէին: Սոյն հոգեխօսքն ու
րախօթիւնները կը յիշեցընեն մեզ
այն խնջոյքը, զոր գեղարար հասարակ
ութիւնը տուաւ Վիւտ կաթողի
կոսին: Սոյն գիւղին մէջ էր առանձ

(1) Հոս կ'ակնարկէ զԵր. Պաշտօն Կորապետ
Ամիրան:

նացած նաեւ Խորենեան ծերունին , որ խրախճանուածեան մէջ յանձանօթըս բազմած հոգեւորապէս կը զմայլէր , հրաւիրեցաւ ինքն ալ ի կարգի իւրում երգ մի խօսելի պատիւ Սրբազան Կաթողիկոսին . շատ ստիպումէն յետոյ սկսաւ երանելին երգել այն նշանաւոր երգը՝ որ կը սկսի . « Ո՛վ արքայակերպ տէր Քահանայապետ » : Սոյն գովասանական տաղը մատնեց զծերունին Սովսէս , զոր մինչեւ ցայն վայր վախճանեալ կը համարէին . եւ լաւ տեղէն Կաթողիկոսը , փարեցաւ անոր վիզը . լացին երկոքին եւս ուրախութեան կաթիլներ վաղընեւով իրարու սրբատիպ ու ալեզարդ կուրծքին վերայ :

Այս ուրախութենէն ընդհատ չէր նաեւ սրբագումար Սիաբանութեւ խրախճանութիւնը , ուր հոգեւոր ցնծութեան շարականներուն և երգերուն ձայնը սեղանատան քարուկիր գմբէթներուն և կամարներուն մէջ քաղցր արձագանքներով կը կրօնուէր : Հոն բաժակին անուշութիւնը շատերուն սրտին մէջ եղած զգացմունքները կը մատնէր , որոնք շարժեալ յառաջիկայ հոգեզմայլ տեսարանէն , տեղերնէն ելնելով՝ կ'առաջարկէին ի կենդանութիւն օրհնեալ Ազգին և ազգային գլխաւոր բարերարաց և իշխանաց և երեւելեաց գինի խմել : Նշնպէս և վասն կենաց Սրբազան Պատրիարքաց Երուսաղէմի և Կոստանդնուպօլսոյ , և վասն ընդհանուր միաբանութեան և հրաւիրելոց բաժակ առաջարկուեցաւ : Ամենապատիւ Սրբազան Հայրը , որ ոչ գինեալ՝ այլ առաւել համագումար միաբանութեանս և ժողովրդոց ուրախութեամբը զմայլած , պարագայիս համեմատ համառօտ բայց ազուատենաբանութիւն ևս մի ըրաւ ,

որով իւր շնորհակալութիւնը կը յայտնէր միաբանութեան ցոյց տուած համակրութեանը և մտերիմ զգացմանցը , եւ վերջացաւ ուրախութեան հանդէսը ամենայն բարեկարգութիւն և կրօնաւորական համեստութեամբ :

Ահա ասիկ խօսուած ճառին մէկը .
Ամենապատիւ և Վեհափառ
Տէր իմ :

Եւ ոչ իսկ հզօրագունի մնայր արդեօք ատենաս ճարտարախօս չըրթանց առ ի թարգման կալ աստանօր զգացմանց շնորհապարտ Ձեր որդւոց , զի ոչ ուրեք երեւեցաւ երբէք լեզու վսեմախօս առաւել ճարտար ի յայտնութիւն զգացմանց խորհրդակիր սրտի , քան զնոյն իսկ սիրտ աղբիւր անսպառելի իւրոցն իսկ վեհ զգացմանց . վասնորոյ իրաւամբ լռեսցեն աստանօր հռետորական դասուց ճարտարութիւնք . լռեսցեն հնչմունք քաղցրանուագ երգոց , զի ինքնին պարզապէս արտափայլեսցի անկեղծ զգացում երախտապարտ սրտից ծնողասէր Ձեր որդւոց :

Աղէ՛ , ուրեմն խօսեցարուք ո՛ր կենդանի տաճարք մարդկային խորհրդոցն , և տուք ինձ զարձագանգս . եթէ զինչ այս ձայնք և երգք հանդիսից զարթուցեալ գրաւեն զսիրտս մեր այսօր , զինչ այս բաղնիսն ներքին զգացմանց

Ի՜նչ նաշխարհիկ աւուրս մեծի և բերկրապատար խնդութեան զգացմանց համասիրտ ժողովըրցս յայս հանդէս շքեղաշուք , ուր թէեւ սիրտ իմ բաբախէ , սակայն հարկ աւուրս թելադիր խորհրդոցս մատչի զարժանին հատուցանել գրուատեաց վերտս : Եւ արդարեւ ո՛ւր այլ ումեք՝ քան եթէ Ձերդ Աստուածընտիր Սրբազնութեան նուիրել զերախտադիտու-

Թիւն զանհրաժեշտ պարտիս յաղագս ազգասէր ոգւոյ Սրբազան Հօրդ ի մեծահանգէս տարեգարծի Մնուանդ շնորհաշուք . զի եթէ դուք անխուսափելի յօժարութեամբ սրտի կամիք մի զմիոյ կնի բարդել ի վերայ մեր անկշիւ բարեաց և շնորհաց հանգէս դուրովայեղց , և Հայրական գգուանք և քաջալերութիւն յառաջագիմութե . ապա և մեր է պարտ աննահանջն զքաջափառ խնամոցդ հարկանել հըռչակ ընդ ամենայն երկիր . զի և պատկեր աւուրս ի նոյն կարգայ ասպարէզ՝ յօրինաց քաղաքակիրթ ազգաց և յիմաստասէր աղանց սովորութենէ վարդապետեալ :

Ապաքէն ակներեւ տեսանին յօժարութիւն բարեսէր կամացդ յազգօգուտ մխել ձեռնարկութիւնս , և արժանաւորապէս կատարելագործութեան փութով եւ ճգամբ տքնիլ , եւ յաննախանձ աղբերէ Հայրական սիրոյդ ջանայք զՄիաբանութիւն մեր համապատուաբար խնամել և երախտագիտութեան սերմանիս միաձեռն սերմանել յանդաստանս մտաց և սրբտի մերոյ . եւ անսայթաք առաջնորդութեամբ ձերով վիճակել զմեզ ի լոյսն երկնաւոր իմաստութեան : Ապա արդարեւ արժան և յիրաւի է մատուցանել զշնորհակալիս մեր , որ ըզբազմաց միանգամայն ի ձեզ բովանդակէք զխնամոց հաւաստիս անխոնջ աշխատասիրութեամբ : Չեղ միայն , Չեղ հատուցանել արժան է զառաջնապտուղ բարբառ բերանոյս և շնորհապարտ զգացմամբ սրտի բոլրել Մտուածարեալ Վեհիդ պսակ վայելչահիւս բանից , եւ լիաբերան բարեմաղթութեամբ յերգս առնուլ զՉեր յաւերժայիշատակ ազգօգուտ խորհրդոցդ եւ խնամոցդ փոյթ , որ պէս և կարգ բանիս զիսկն ասել բու-

ռըն առնէ ինձ :

Կացցէ ապա եւ մնացցէ յաւերժ յիշատակ Չերոյ առաքինութեանց ոչ եթէ յիր ինչ ոսկեքանդակ , այլ ի մատեան սրտից բերկրելոց՝ փորագրեալ անաղարտելի յանձեռամբ զպրութիւնս : Եւ սրբաձայն ալելուս արժանաւորացն ի սմին իսկ աւուր առաւօտուս՝ հասցէ յականջս Տեառն զօրութեանց անձրեւելի վերայ անզուգական բարերարիդ մերոյ զձիրս մեծի գթութեան , և պարգեւեացէ Չեղ Տէր , պարագայս քաջաբաստիկ ամաց բարեյաջող խաղաղութեամբ և կեանս անտրտում յերջանկաւէտ բարօրութեան վայելել . աղօթք և ջերմ պաղատանք համագումար խմբելոցս ծխեսցին բարդ ի բարդ ընդ աղբրսահայել պաղատանս երջանկաց առաջի Աթոռոյ շնորհացն Մտուածոյ իբրեւ զբուրումն խնկոցն անուշից . զի ցօղեսցեն երկինք զարդարութիւն և զողորմութի յօրհնեալ բնակութիւնն յայս :

Եւ արդ՝ Սրբազան Հայր , ընկալ որդեկաց Չերոց զերախտագիտութիւն և զեռանդն շնորհապարտ սրբտիցս զգացմանց քան զանհեթեթ բառիցս յօդաւորութիւն , և պարարտացին սիրտ Վեհիդ ընդ մրմունջ աղօթիցս , և ոգի Չեր զուարճացի ի նուէրս փոքրագոյնս՝ որով և բարեհաճեալք հովանի առնել զդեռաբողբոյ տնկովքս զգորովագութ խնամոց ձերոց զպարգեւ . և Հայրական յորդորանօք շարժեալ զաջա ազգասէրս ոգեւորեսցիք զանիւս ուսման յառաջագիմութեան Սուսմնարանի սրբոյ Աթոռոյս , որ Չերոցդ առատանուէր ջանից և նպաստիցն ակնկալեալ մնայ ի քաջ պտղաբերութիւն . և արգասու բերօքն բարգաւաճեալ ի հարուստ ամս՝ ըստ աւուրց երկնից յա-

ւերժացի ի շուք և ի պարծանս սի-
րելի Ազգիս մերոյ : Ասեւ ի թեւս
ոսկեփետուրս կենսահրաւէրն Սահ-
մանադրութեան զյաղթանակս մրցա-
նակաց նորա արդիւնաւորեալ կանգ-
նեցիք ի պաղպաղուն և ի զովացեալ
գագաթունս սրբաւայր լերին Սիւ-
նի , որով և յամենայն քարինս նորա
անջինջ քանդակեսցի Չեր անուն
Ազգասէր : յոր և մեք որդիքս քո եր-
ջանկացեալք պարծեսցուք յաւիտ-
եան :

Ս. ԲԱՐՍԵՂ ԱՅՈՋՄԱԼԸՆԱՆ
ՊՕԼՍԵՑԻ

Արշալոյս Արարատեան լրագիրը
իւր 782 թուովը սուրբ Սեբորայեան
գաղթոյի տօնախմբութեան Հանդի-
օին առթիւ քանի մի խօսք կ'ուզէ
Սիւնի , և կը ջանայ ջրել ինչ որ գրած
էինք մենք յիշեալ գաղթոյի արդիւն-
թացիցը վերայ : Արշալուսոյ արժա-
նապատիւ խմբագրէն չէինք յուսար
երբէք որ մեր գրածները չպարտու-
նէին կոչէ , վասն զի այս բառիս բուն
նշանակութեանը ներքեւ անձնական
կիրք և ատելութիւն կ'ենթադրի . և
անտարակոյս պիտի զգուշանայր այս
ծանր բառը արտասանելէ , եւ մեր
տուած տեղեկութեանցը ճշմարտու-
թեան վերայ ինքն ալ մեզ հետ պի-
տի համազուէր , երբ իմանայր թէ
զանոնք մեզ հաղորդողը իզմիրու ու-
սումնական խմբին մէջէն է , մանա-
ւանդ թէ ուսումնասէր Բնկերութե-
անքը դործիք մի , որ մտերմաբար
հաղորդած է մեզ ցուակից բլրավով
թէ մեզ և թէ իզմիրու ողջամիտ և
բարեպաշտ հասարակութիւնը հետ : Այլ
թողում յիշելու բիշ մասնաւոր գիրե-
րը : Արդոյ խմբագիրը երբ որ կարգայ
միւս ազգային լրագրաց մէջ եւս մի
եւ նոյն չպարտուի ինքնին , զորոնք գը-

րողները մեզի պէս հեռաւոր չեն ,
այլ բուն իսկ եղելութեան ականա-
տես , կը յուսամք որ քաղաքաւարու-
թեամբ ետ կ'առնու իւր ծանր խօս-
քը : Աւսումնական Սկանեսանի ճա-
ռը , զոր խօսեցած է Հռիփսիմեանց
վարժարանին մէջ , մէկդի առնելով
կրթութեան վերայ իւր յայտնած տե-
սիւները , կը ցուցնէ մեզ միանգա-
մայն անոր հոգին , որ մեր կարծիք-
ները կը հաստատէ : Արօնքը ոչ միայն
յիշեալ ճառին մէջ իւր մասն չունի ,
այլեւ գաղտնի հարուած մի եւս կը-
րած է , զոր մտադիր ընթերցողը միայն
կրնայ նշմարել : Այլ սպասենք պարոն
Սկանեսանի միւս ճառին զոր խօսե-
ցած է Սեբորայեան գաղթոյին մէջ ,
և երկու սեռի աշակերտաց քննու-
թեանց արդիւնքներուն . և այն ժա-
մանակ մեր տուած տեղեկութիւն-
ները կամ կը հաստատուի և կամ ետ
կ'առնուի իբրեւ սխալ բայց ոչ իբրեւ
զրպարտութիւն : Առ այժմ կը փու-
թամք բարեմիտ հասարակութեան
այս ալ ծանուցանել , որ ուսումնասէր
Բնկերութեան պաշտպանն եւ մեր
յօդուածոյն ճշմարտութիւնը ջրողը
Արշալոյս Արարատեանն է :

Յուլիս ամսոյ մէջ Տնօրէն Եղոր-
վոյ ընտրութեամբ Արժ . Վարդան
վարդապետը Ս. Աթուոյս Աւսում-
նարանին տեսուչ կարգեցաւ : Արժ .
Սատթէոս վարդապետը Թանգարա-
նի տեսուչ և օգնական նորա Արժ .
Սկրաիչ վարդապետը : Յիշեալ ե-
րեք սուրբ Հարք կը կազմեն նաեւ
Աւսումնական նոր խորհուրդը , որոյ
անդամ ընտրուած է նաեւ Արժա-
նապատիւ Բարդողիմէոս վարդապե-
տը , նոյնպէս և Տպարանի տեսուչ
Արժ . Խորէն վարդապետը , որ առ-
այժմ բացակայ կը գտնուի :